

ת"פ 64753/11/15 - מדינת ישראל נגד י' ג', רומן אסטוריא,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 64753-11-15 מדינת ישראל נ' ג' ואח'

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

המאשימה

מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

הנאשמים

1. י' ג',
2. רומן אסטוריא,
ע"י ב"כ עו"ד יובל זמר

גזר דין

העבירות בהן הורשעו הנאשמים וכתב האישום המתוקן

הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בעבירות סחיטה באיומים לפי סעיפים 428 רישא + 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") ודרישת נכס באיומים לפי סעיפים 404 סיפא + 29 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, שהוגש במסגרת הסדר טיעון, בין נאשם 1 לבין קובה קיקוזשילי, יליד 1979 (להלן: "המתלון"), קיים סכסוך כספי. המתלון הינו תושב גיאורגיה ומגיע לביקורים בישראל מעת לעת. בתאריך 21.11.15 או בסמוך לכך סיכמו הנאשמים שיפגשו עם המתלון, יאיימו עליו בפגיעה שלא כדין בגופו ויטילו עליו אימה, מתוך כוונה להניעו לשלם להם כספים שלא כדין. בהמשך לכך, בתאריך 21.11.15 בשעות הבוקר, התקשר הנאשם 1 למתלון וקבע להיפגש עמו בסמוך לבית קפה הממוקם ברחוב ז'בוטינסקי בטירת הכרמל. באותו היום, בשעה 14.45 או בסמוך לכך, נפגשו המתלון והנאשם 1 בסמוך לבית קפה. המתלון הגיע לבית הקפה כשהוא נושא על גופו תיק צד המכיל ארנק, כרטיס אשראי, תעודות, מסמכים שונים ושטרות כסף בסך של לפחות 2,000 ₪ ו-900 אירו. במהלך המפגש, נאשם 1 הציע למתלון לנסוע ברכבו, מסוג ביואיק, כדי לשוחח בדרך. במהלך הנסיעה הוביל נאשם 1 את המתלון לרחוב הסדנא בטירת הכרמל, שם המתין להם נאשם 2 יחד עם אנשים נוספים שזהותם אינה ידועה למאשימה. המתלון ונאשם 1 יצאו מהרכב ואז האנשים הנוספים שהמתין במקום פנו למתלון ושאלו אותו האם הביא כסף. בחששו מהנאשמים ומהאנשים הנוספים פנה המתלון לנאשם 2 וביקש שיסיע אותו חזרה לבית הקפה. נאשם 2 נענה לבקשת המתלון והסיע אותו לבית הקפה ברכב מסוג מזדה יחד עם מכרו של המתלון ואדם נוסף שזהותו אינה ידועה למאשימה.

בהגיעם לבית הקפה פנה נאשם 2 למתלון ודרש ממנו לשלם כסף אשר לטענתו חייב המתלון לנאשם 1. המתלון השיב לנאשם 2 כי אינו חייב כסף לנאשם 1. זמן קצר לאחר מכן הגיע נאשם 1 לבית הקפה ברכב ויצא מהרכב, תוך שהוא צועק לעבר נאשם 2 ולאדם הנוסף: "אני אמרתי לכם מה לעשות!". נאשם 1 ניגש לעבר המתלון ונאשם 2 ואז

החלו הנאשמים להתעמת עם המתלונן במטרה להניע את המתלונן לשלם להם כספים שלא כדין. בשלב זה, ניגש נאשם 1 לרכבו, והוציא מתא המטען אלה. נאשם 1 שב אל המתלונן ואיים עליו באמצעות האלה, כשהוא אוחז בה בתנועת הנפה לעברו, וזאת במטרה להניע את המתלונן לשלם לו כספים שלא כדין. משסירב המתלונן לדרישת הנאשמים לשלם להם כסף, הנאשמים דחפו את המתלונן ודרשו ממנו את התיק באיומים בכך שתפסו את התיק שנשא על גופו, משכו אותו וזאת בכוונה לגנבו, וכאשר כל אותה העת נאשם 1 אוחז באלה ומאיים באמצעותה על המתלונן. בשלב מסוים, נאשם 2 משך בחוזקה את התיק מהמתלונן, קרע את רצועתו, ומסר אותו לידי נאשם 1. נאשם 1 פנה אל המתלונן ואיים עליו שאם יפנה למשטרה הם יהרגו אותו, ואז עזבו הנאשמים את המקום יחד עם התיק. כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים נחבל המתלונן ונגרמו לו חתכים באצבעות בכף ידו הימנית.

בהמשך, התקשר המתלונן לנאשם 1 וביקש ממנו שיחזיר לו את התיק שנלקח ממנו ולא הוא יפנה למשטרה. כעבור כחצי שעה, הנאשמים חזרו בסמוך לבית הקפה והניחו את התיק על המדרכה וזאת לאחר שנטלו מהתיק סך של לפחות 2,000 ₪ ו-900 אירו.

תסקירי שירות המבחן וחוו"ד הממונה על עבודות שירות

מתסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 1 עולה כי הנאשם 1 הינו כבן 56, יליד גיאורגיה, מכור לסמים ומטופל מזה 8 שנים בתחליף סם וכן סובל מבעיות רפואיות שונות, בין היתר, בעיות נשימה, מעיים והפרעת קצב הלב. הנאשם 1 מטופל במסגרת "מ.א.מ.ץ" לטיפול בתחליפי סם ומגורמי הטיפול נמסר כי התנהלותו במסגרת הינה יציבה ללא אירועים חריגים. יחד עם זאת נמסר כי לאורך שנות הטיפול הוא הסתבך בפלילים וריצה מאסרים. על כן הטיפול בו הופסק לתקופות ממושכות. משנת 2012 מטופל באופן רציף. נמסר כי הטיפול בו הינו אחזקתי וכי יכולתו לשתף בעולמו הרגשי בשיחות הינה מצומצמת. שירות המבחן מוסר כי מעיון במסמך רפואי שהציג הנאשם מטעם המוסד לביטוח לאומי עולה כי הינו סובל מבעיות רפואיות שונות, בין היתר בלב, וכי אושרה לו קצבת נכות בסך 75% בגין בעיותיו הבריאותיות.

עוד מסר שירות המבחן כי הנאשם 1 מוכר לשירות המבחן מחקירות קודמות וההתרשמות היא כאדם החווה עייפות כתוצאה מהצטברות חוויות קשות בחייו, כמו גם התמכרותו לסמים ארוכת השנים. ניכר כי הינו נוטה לפתח תלות בגורמי סמכות ותמיכה, תלות פונקציונאלית לנוכח חוויות חוסר ערך וכישלון שמלוות אותו ומקשות עליו, הן במישור המעשי והן במישור הרגשי. בהתייחסו לעבירה נשוא הדיון הנוכחי קיבל אחריות חלקית ופורמאלית לביצועה. מסר כי בעבר הלווה כספים למתלונן אולם לא החזיר כפי שסוכם ביניהם. לדבריו המפגש שהתקיים ביום ביצוע העבירה היה לצורך הידברות ותיאום ציפיות באשר להחזרת הכספים ששייכים אליו. כן הוסיף כי חלקו בביצוע העבירה היה פסיבי לעומת שותפו. הוסיף כי כאשר חווה זלזול מהמתלונן הוא הוציא אלה מהרכב אולם מיהר להחזירה ולא עשה בה כל שימוש גם לא בדרך של איומים. עוד מסר כי גרסתו נתפסה כלא אמינה על רקע נטייה של מערכות המשפט לצדד בגרסאות של הנפגעים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם לא ביטא אמפטיה כנה לפגיעה שנגרמה למתלונן.

שירות המבחן התרשם מהנאשם 1 כאדם המציג פסאדה של תפקוד תקין במישורי חייו השונים. בעל מיקוד שליטה חיצוני הנמנע מלקבל אחריות על חלקים בהתנהלותו שהובילו אותו למצבים לא מתפקדים ובעייתיים בחיים, בין היתר יחסיו הזוגיים, שימוש בסמים והתנהגותו העבריינית. עוד התרשם שירות המבחן ממאפייני אישיות מניפולטיבית ומדפוסים חשיבה והתנהגות עברייניים. בשיחה עם הנאשם 1 התרשם שירות המבחן כי הינו מדקלם תכנים טיפוליים ומצהיר על

נכונות להתבונן בעולמו הפנימי לצורך שיקום. אולם להערכת שירות המבחן הצהרותיו המתוארות נובעות מתוך חשיבה על השלכות ההליך המשפטי ולא מתוך כוונות כנות ואותנטיות באשר לשיקום אורח חייו. להערכת שירות המבחן, מאפייני אישיותו, קשייו להתחבר לחלקו האישי בביצוע העבירה והעדר כל אמפטיה למתלונן, מצביעים על רמת סיכון גבוהה להישנות עבירה דומה בעתיד. לאור האמור ולאור הערכת שירות המבחן להעדר התאמתו להליך טיפולי, לצד הערכת שירות המבחן כי עונשים בעבר לא תרמו להפחתת הסיכון להישנות העבירה, לא בא שירות המבחן בכל המלצה בעניינו של הנאשם 1, זאת במסגרת התסקיר הראשון שהוגש בעניינו.

מתסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 2 עולה כי מדובר בנאשם בן 47.5, יליד גיאורגיה, אשר לחובתו הרשעה אחת קודמת משנת 2005, בגין עבירת מרמה, עליה נדון ל-7 חודשי מאסר. ביחס לעבירה הנוכחית אינו מודה במיוחד במיוחד לו בכתב האישום ולדבריו הודה בכדי להביא לסיום ההליך המשפטי ולהמשיך בחייו. מתאר כי יש לו היכרות קודמת עם המתלונן, אשר היה חייב לו כסף שהלווה לו ועל כן מתוך אינטרס כלכלי וצורך להשיב את החוב פעל כמתואר בכתב האישום על מנת לקבל את המגיע לו. שלל התנהגות אלימה. הציג בפני שירות המבחן עמדה קורבנית ומסר כי חש שהמתלונן הולך אותו שולל וטמן לו פח בכך שהוביל אותו למקום אשר מצולם במצלמות אבטחה, בכדי להימנע מתשלום החוב. מתקשה לראות את פגיעתו באחר ולהביע אמפטיה ביחס לפגיעתו במתלונן. הנאשם 2 הדגיש חוסן בתפקודו החיובי ונמנע מתיאור מוקדי קושי בחייו. שירות המבחן התרשם כי בעת ביצוע העבירה פעל הנאשם מתוך התבוננות בצרכיו האישיים בלבד, בעוד הוא מתקשה לווסת את דחפיו ופועל בתוקפנות.

שירות המבחן התרשם מהנאשם 2 כי תפקודו והשכלתו מעידים על אדם עם יכולות וורבליות וקוגניטיביות גבוהות. במהלך השיחה עמו התרשם שירות המבחן כי הנאשם 2 מתקשה להכיר בחומרת מעשיו ולקבל אחריות לביצוע העבירות, זאת לצד קושי במתן אמון בגורמי טיפול וקושי בפנייה לעזרה בהתמודדות עם מצבי משבר. צוין כי התנהלותו במישורי חייו השונים מעידה על קושי בשמירה על יציבות הן ביחס לתפקוד יציב ורצף תעסוקתי, זאת על אף ששנים רבות נמנע ממעורבות בפלילים. באשר לסבירות להישנות מעורבות בפלילים, כמתואר בכתב האישום, העריך שירות המבחן שקיים סיכון ברמה בינונית להישנות מעשה עבירה. שירות המבחן לקח בהערכתו בחשבון את הקושי בקבלת האחריות המלאה על מעשיו, קשיים כלכליים ניכרים וצמצום בהתבוננות על פגיעתו באחר, על אף הודאתו הפורמלית בכתב האישום. לאור האמור, לאור חומרת העבירות ולצד אי לקיחת אחריות על מעשיו וקושי בהבעת אמפטיה כלפי המתלונן, ציין שירות המבחן כי אין באפשרותו לבוא בהמלצה טיפולית אשר תפחית את הסיכון להישנות העבירה.

לאחר שהוריתי ביום 7.3.16 לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו של כל אחד מהנאשמים, זאת לאור טענות הסניגור כי יש לבחון ענינים באופן מעמיק יותר, הוגשו תסקירים משלימים.

בעניינו של הנאשם 1 נכתב בתסקיר המשלים כי הוא עדיין התקשה לקבל אחריות מלאה לביצוע העבירות ולא ביטא אמפטיה כלפי המתלונן, אך שיתף כי הוא מבין כיום שהגעתו למצב המתואר, שבו לא הצליח לשלוט בכעסים אותם חווה מול המתלונן, מצביעה על צורך במעורבות טיפולית. הנאשם 1 הביע בפני שירות המבחן נכונות להשתלב בכל הליך טיפולי שיוצע לו בשירות המבחן, שמטרתו עבודה על דפוסי התנהגותו, המובילים אותו למצב של פגיעה באחר. כמו כן, שירות המבחן התרשם מהשיחה הנוספת שנערכה עם הנאשם 1 כי חל שינוי ראשוני במידת הבנתו לקיומו של צורך טיפולי. שירות המבחן ציין כי קיים ספק באשר למידת יכולתו של הנאשם 1 לערוך הליך של התבוננות פנימית, אך העריך

כי המצב בו נמצא כיום, מעמדו המשפטי, האיום מתוצאות ההליך המשפטי כמו גם החשש לפגיעה בקשר עם בני משפחתו, עשויים להוות עבורו גורם מדרבן לכניסה להליך של שיקום. לאור האמור, ונוכח השינוי שחל בעמדתו והבנתו באשר לצורך בתהליך טיפולי, שירות המבחן המליץ על העמדתו בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 18 חודשים, במהלכם ישולב בהליך טיפולי קבוצתי המיועד לעבודה טיפולית על דפוסי התנהגות מכשילים ובעייתיים, זאת לצד הטלת עונש מאסר קצר שיהיה ניתן להמירו בעבודות שירות. שירות המבחן העריך כי במידה והנאשם 1 ישתלב כמצופה בהליך הטיפולי ויעלה את המודעות שלו באשר לחזרתיות המאפיינת את התנהלותו הבעייתית, הסיכון להישנות עבירות בעתיד יפחת.

כמו כן, הוגשה חו"ד הממונה על עבודות שירות לפיה הנאשם 1 יוכל לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות במועצה הדתית בנשר החל מיום 10.10.16.

בכל הנוגע לנאשם 2 נכתב בתסקיר המשלים כי לא הוצג בפני שירות המבחן מידע חדש ובשיחה עמו לא הוצגה עמדה שונה באופן משמעותי מהעמדה שהציג הנאשם 2 בעת עריכת תהליך האבחון. שירות המבחן התרשם כי הנאשם 2 מכיר כיום כי במצבי מתח רגשי או עסקי עליו להיעזר בגורמי החוק, אך לצד זאת התרשם שירות המבחן כי עמדתו זו מונעת ממוטיבציה חיצונית בלבד וגם בחלוף הזמן הוא מתקשה להביע אמפטיה ביחס לפגיעתו במתלונן ואינו מבטא חרטה כנה אודות מעשיו. לאור זאת לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית אשר תפחית את הסיכון להישנות העבירה. גם בעניינו של נאשם 2 הוגשה חו"ד הממונה על עבודות שירות לפיה הנאשם 2 יוכל לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות בבית אבות בית דינה בחיפה החל מיום 31.10.16.

הראיות והטיעון לעונש

מטעם הנאשם 1 הוגש סיכום אשפוז מבית החולים רמב"ם מנובמבר 2015 (סומן נ/1) ממנו עולה כי הנאשם 1 אושפז בשל כאבים בחזה ותיאר גם קוצר נשימה לאחרונה. הנאשם מטופל כרונית במתדון. ככל הנראה מדובר בכאבים בחזה בשל יתר לחץ דם לא מאוזן.

ב"כ המאשימה טענה כי לנאשם 1, כבן 55.5, עבר פלילי מכביד הכולל 15 הרשעות קודמות ב-28 תיקי חקירה, בין היתר, בעבירות אלימות, רכוש, מרמה וסמים כמפורט בר.פ. שהוגש. הרשעתו האחרונה מיום 13.7.11 בגין התפרצות למגורים וגניבה, אז הוטל עליו, בין היתר, עונש מאסר לתקופה של 16 חודשים. לנאשם 2, כבן 47.5, עבר פלילי הכולל הרשעה מ-2005 בגין קשר לפשע, זיוף בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף והחזקת נכס חשוד כגנוב, אז הוטל עליו, בין היתר, עונש מאסר לתקופה של 7 חודשים כמצוין בר.פ. שהוגש. הנאשמים שהו במעצר מיום 21.11.15 ועד ליום 6.12.15.

ב"כ המאשימה טוענת כי הערך החברתי המוגן שנפגע במקרה דנן הינו האוטונומיה של הפרט וזכות הבחירה שלו, כבוד האדם, ביטחונו האישי ושלומו. נטען כי במעשי הנאשמים קיימת פגיעה במתלונן הן בהיבט הפיזי והנפשי והן בהיבט הרכושי. נטען כי לא אחת נקבע כי עבירת הסחיטה באיומים היא עבירה קשה ביותר שכן רק לעיתים רחוקות מעז קורבן

העבירה להסתייע ברשויות החוק כדי להיחלץ מן המצוקה אליה נקלע.

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה טוענת ב"כ המאשימה כי עובדות כתב האישום מדברות בעד עצמן. נטען כי התנהגותם של הנאשמים מעידה על תכנון מוקדם. כן נטען כי הנאשמים לא גילו כל אמפטיה או רחמים על המתלונן שהיה בגפו וכשהוא ניצב אל מול שניים הדורשים את תיקו בכוונה לגנוב, תוך שימוש באיומים ובכוח, ובעודם נושאים נשק קר, כאשר בסופו של יום נגנב מהמתלונן סכום כסף רב. נטען כי התנהגות זו שאין בה רחמים ואשר נעשית באופן מחושב ומתוכנן מבטאת את החומרה הרבה הטמונה במעשיהם.

לעניין מדיניות הענישה הנוהגת הפנתה ב"כ המאשימה לפסיקה המשקפת מגמה בהחמרת הענישה והטלת עונשי מאסר ממושכים כלפי המורשעים בעבירות הללו. כן טוענת ב"כ המאשימה כי יש לקבוע את המתחם ההולם גם על רקע נסיבות המקרה והפגיעה בערך המוגן. ב"כ המאשימה סבורה כי מתחם העונש ההולם לכל המסכת המתוארת בכתב האישום הוא בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה טענה כי במקרה הספציפי של הנאשמים, לאור החומרה במעשיהם, לאור עברם הפלילי, לאור העובדה כי לא היה בריצוי מאסרים בעבר כדי להרתיעם מלשוב ולבצע עבירות, ולאור התרשמות שירות המבחן, עונשם של הנאשמים צריך אף להרתיעם הרתעה אישית ולהרתיע את הרבים ועל כן עליו להיות ברף העליון של מתחם העונש ההולם. לעניין נסיבותיהם האישיות של הנאשמים נטען כי ניתן לזקוף לזכותם את העובדה כי הודו בכתב האישום המתוקן וחסכו זמן שיפוטי.

ב"כ המאשימה ציינה כי ביחס לנאשם 1 התרשם שירות המבחן כי הנאשם נמנע מלקבל אחריות על חלקים בהתנהלותו שהובילו אותו, בין היתר, להתנהגותו העבריינית ולא ביטא אמפטיה כנה לפגיעה שנגרמה למתלונן. שירות המבחן התרשם ממאפייני אישיות מניפולטיבית, מדפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים וכי קיים סיכון גבוה להישנות עבירה דומה בעתיד. בסופו של דבר בתסקיר הראשון שהוגש שירות המבחן סבר כי אין בידם לבוא בכל המלצה שביכולתה להפחית מרמת הסיכון להישנות עבירה בעתיד. באשר לתסקיר המשלים שהוגש מטעם שירות המבחן טענה ב"כ המאשימה כי חרף ההמלצה הסופית יש הסתייגות בתסקיר וברור שהעמדה לגבי מסוכנות ומניעים להסכים לטיפול לא השתנתה למעשה. נטען כי אין כיוון שיקומי אמיתי.

עוד טענה ב"כ המאשימה כי ביחס לנאשם 2 התרשם שירות המבחן כי הנאשם מתקשה להכיר בחומרת מעשיו, מתקשה לראות את פגיעתו באחר ולהביע אמפטיה ביחס לפגיעתו במתלונן. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון בינוני להישנות מעשה עבירה. בסופו של דבר שירות המבחן סבר כי אין באפשרותם לבוא בהמלצה טיפולית אשר תפחית את הסיכון להישנות העבירה. גם בתסקיר המשלים בעניינו של הנאשם 2 אין שינוי בעמדה ואין המלצה טיפולית.

ב"כ המאשימה סבורה כי כפי שעולה מהתרשמות שירות המבחן ומעברם הפלילי של הנאשמים לא מתקיימות במקרה דנן נסיבות המצדיקות סטייה לקולא ממתחם הענישה שהוצג. לכן מבקשת המאשימה להשית על הנאשמים עונש מאסר מאחורי סורג ובריה ברף העליון של המתחם, עונש מאסר על תנאי משמעותי ופיצוי הולם ומשמעותי למתלונן.

ב"כ הנאשמים טען כי כתב האישום המקורי כלל עבירה חמורה מאוד של שוד בנסיבות מחמירות ולמעשה כתב האישום המתוקן כולל עבירות שהן בסמכות בימ"ש השלום. נטען כי המתחם לו טענה ב"כ המאשימה נוטה לחומרא בצורה קיצונית בנסיבות המקרה. נטען כי אין מדובר בתיק סחיטה קלאסי של גביית דמי חסות או פרוטקשן או ניסיונות להוציא כספים מאנשים על מנת שלא לחשוף פרטים מביכים בהתנהלותם והתנהגותם, כפי שרואים בפסיקה. נטען כי בין המתלונן לנאשם 1 קיים סכסוך כספי היות והמתלונן חייב לנאשם 1 כספים שנאשם 1 הלווה לו. נטען כי יש חוב כספי אמיתי ונעשו ניסיונות לאורך חודשים רבים לגבות אותו בדרכי שלום. בסופו של דבר כשלו שני הנאשמים בהתנהגות מכוערת ואף עבריינית, אך נטען כי האלימות שהופעלה כלפי המתלונן הינה ברף התחתון בתיקי סחיטה. מדובר בדחיפה ומשיכת תיק שהוא נשא עליו. נטען כי מדובר ברף התחתון של עבירות הסחיטה ואפילו מתחת לתיקי הסחיטה בהם לא מופעלת אלימות פיזית כלל, אבל מופעלים איומים קשים וחמורים בפגיעה בגופו של המתלונן, ילדיו או משפחתו. כן נטען כי מדובר באירוע חד פעמי שהתרחש משך רבע שעה עד עשרים דקות ובא לסיומו.

ב"כ הנאשמים הפנה לפסיקה שבה נקבע בעבירות דומות, ואף במקרים של ריבוי עבירות ושל נאשמים שלחובתם עבר בעבירות אלימות ואיומים, מתחם ענישה שמתחיל ממספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. נטען כי כאשר מדובר באירוע חד פעמי מתחם העונש הראוי הוא בין מספר חודשי מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד לשנת מאסר בפועל. ב"כ הנאשמים מבקש לגזור את עונשם ברף התחתון של המתחם, זאת בשים לב להודאתם המידית, החיסכון בזמן שיפוטי יקר ובשמיעת עדות המתלונן, המבטאים קבלת אחריות.

ב"כ הנאשמים טען כי הנאשם 1 הינו בן 58 ועברו אכן מכביד אך הרשעתו האחרונה היא בגין עבירה שבוצעה בחודש מאי 2008, כלומר, לפני כמעט 8 שנים, כאשר הוא נדון עליה בשנת 2011. נטען כי מאז אין כתבי אישום נוספים ואין הרשעות נוספות. נטען כי מדובר באדם בן 58 שב-8 השנים האחרונות לא הסתבך באירועים פליליים וגורמי הטיפול במאמ"ץ כותבים שהוא מגיע לקבל את הטיפול ונמנע מקשר עם מטופלים אחרים. נטען כי למעט התקופה בה ריצה עונשו בגין התיק משנת 2008 הוא מנהל אורח חיים נורמטיבי לחלוטין, חי עם אשתו, עובד בחנות בגדים של אחיו, תומך בבתו שחיה בספרד. עוד נטען כי הנאשם 1 והמתלונן מכירים מינקות וכי הנאשם 1 הלווה לאדם שהוא מכיר כל חייו סך של 4,500 דולר, שזה סכום עצום עבורו ובלהט הרגע ובאובדן עשתונות הוא ביצע את המעשה. נטען כי גם עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות עם מאסר על תנאי מרתיע ופיצוי למתלונן בהחלט יכולים להוות גמול הולם במקרה זה. נטען כי הנאשם 1 הינו אדם לא בריא, סובל משלל מחלות ובעל 75% נכות, מתמודד התמודדות לא פשוטה במשך 8 השנים האחרונות עם ניקיון מסמים לאחר שנים רבות של שימוש בהרואין. ב"כ הנאשמים הפנה לאמירות שירות המבחן בתסקיר המבחן לגבי עייפות הנאשם מההליכים, מאורח החיים שניהל לאורך השנים, לקבלת האחריות שלו, למרות שנכתב שקיבל אחריות חלקית ופורמאלית. נטען כי הנאשם התקשה להביע אמפטיה למתלונן מכיוון שהמתלונן חייב לו כסף, אך הוא מודה ומצטער על מה שעשה. לאחר קבלת תסקיר המבחן המשלים טען ב"כ הנאשמים כי יש לאמץ את התסקיר המשלים וכי הנאשם 1 מעוניין להיות בקשר עם שירות המבחן ולקבל הזדמנות להוכיח שעשה שינוי בחייו בשנים האחרונות.

לגבי הנאשם 2 טען ב"כ הנאשמים בכל הנוגע לתסקיר המבחן הראשון כי קיים פער בין האמור בתסקיר לבין דברי הנאשם, אשר טען שאמר לקצינת המבחן שהוא מודה ומצטער וקצינת המבחן כתבה שהוא לא מודה. ב"כ הנאשם הפנה לעברו הפלילי של הנאשם 2 וטען שמדובר בהרשעה אחת ויחידה בגין עבירה שבוצעה לפני 15 שנים שעניינה קבלת דבר במרמה והוא נדון בזמנו ל-7 חודשי מאסר. נטען כי עברו אינו מכביד ומדובר בעבר כל כך ישן עד שכמעט

אינו רלוונטי. נטען כי מדובר באדם נשוי, אב לילדים, עובד באופן רציף מאז עלייתו ארצה. נטען שחלקו של הנאשם 2 בביצוע העבירות שונה משמעותית. על כן נטען כי יש להטיל עונש ברף התחתון המוצע על ידי ב"כ הנאשמים.

הנאשם 1 טען בעצמו כי המתלונן הינו חבר ילדות והוא התחשב בו והלווה לו כסף שחסך למען בתו שהייתה אמורה ללדת. המתלונן הבטיח לו שיחזיר את הכסף לפני שבתו של הנאשם תלד. בתו של הנאשם עמדה ללדת והוא הבטיח לה שיקנה לה את כל האביזרים לתינוק והמתלונן כל פעם דחה אותו. הנאשם 1 טען שהוא לא מצדיק את מעשיו וכמה דקות לאחר המעשה כבר הצטער. כן טען כי הרבה שנים הוא נלחם בשיניים כדי לא לסטות מהדרך וכל יום זו מלחמה חדשה בשבילו. ניתק קשר מכולם, לוקח את הטיפול שלו ולא מתערבב עם גורמים עברייניים. מבקש התחשבות והזדמנות מכיוון שהוא מתאמץ כבר כמה שנים ונלחם. טען שבתו ילדה ויש לו נכד ראשון. כן טען שהוא עובד אצל אחיו בחנות כבר הרבה שנים. לאחר קבלת תסקיר המבחן המשלים ביקש הזדמנות להוכיח לעצמו ולמשפחתו שהוא מעוניין בשינוי וטיפול.

מטעם הנאשם 1 דיברה גם אשתו שטענה שהיא מאוד אוהבת אותו ועברה הרבה. טענה שהנאשם רצה לקחת את הכסף שלו אבל לא עשה את זה בצורה יפה. טענה שהנאשם הוא בן אדם טוב. הייתה לו בעיה, עכשיו אין לו בעיה. יש לו גם מחלות. מבקשת שהוא לא יחזור לבית הכלא.

הנאשם 2 טען שהוא מצטער על מה שעשה. טען שהנאשם 1 הוא חבר טוב שלו וגם המתלונן חבר שלהם. מצטער שהם התנהגו כך. טוען שטעה וזו פעם שניה שטעה בחיים. טען שהוא גרפיקאי ועובד. הבטיח שזו פעם אחרונה. אמר שהוא בעל משפחה.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק למעשים שבגינם הורשעו הנאשמים, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצעי העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

בעניינינו העונש המרבי בגין סחיטה באיומים לפי סעיף 428 רישא לחוק העונשין הינו 7 שנות מאסר והעונש בגין עבירת דרישת נכס באיומים לפי סעיף 404 סיפא לחוק העונשין, הינו 10 שנות מאסר.

הערך החברתי שנפגע

הערך החברתי שנפגע כתוצאה ממעשי הנאשמים הינו הערך העליון של שלמות גופו ובטחונו האישי של אדם אחר,

במקרה זה המתלונן. יחד עם זאת, יש לשקול את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה ואת נסיבותיהם האישיות של הנאשמים.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את העובדה שמדובר באירוע חד פעמי, וככל הנראה הנאשמים לא תכננו שהמקרה יסלים לכדי אלימות נגד המתלונן, שהינו חבר ילדות של הנאשם 1. יש להביא בחשבון גם את חלקו של כל נאשם בביצוע העבירה, כאשר הנאשם 1 הוא יוזם האירוע והנאשם 2 סייע לו. יש לשקול את הנזק שנגרם ממעשי הנאשמים למתלונן, בעיקר פגיעה בתחושת הביטחון שלו. יש להביא בחשבון גם את הנזק שעלול היה להיגרם ממעשי הנאשמים למתלונן לו הייתה מסלימה האלימות והיה נעשה שימוש באלה. המקרה עלול היה להסתיים בתוצאה חמורה בהרבה. הנאשמים הינם אנשים מבוגרים ומבינים את חומרת מעשיהם והייתה להם האפשרות להימנע מביצוע העבירות.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את הודאתם של הנאשמים וכן את חרטתם על מעשיהם. כן יש להביא בחשבון את נסיבות חייהם, כפי שפורטו בתסקירי שירות המבחן, בדברי ב"כ הנאשמים ובדברי הנאשמים עצמם. יש להביא בחשבון את ההליך השיקומי שעבר הנאשם 1 אשר מזה כ-8 שנים לא ביצע כל עבירה ושמר על ניקיון מסמים והביע נכונות ורצון לעבור הליך טיפולי במסגרת שירות המבחן. כן יש להביא בחשבון את העובדה שלנאשם 2 עבירה אחת בעברו הפלילי שבוצעה לפני שנים רבות והוא עובד במקום עבודה מסודר וקבוע באופן רציף.

מתחם העונש ההולם וסטייה מהמתחם

בתי המשפט הדגישו פעמים רבות כי ראוי שבית המשפט יתרום תרומתו לצורך מלחמה בתופעה של פתרון סכסוכים באלימות ונשק קר באמצעות עונשים מרתיעים וקשים.

ב"כ הצדדים הציגו בפני ביהמ"ש פסיקה המציגה מתחם רחב של ענישה בעבירות דומות. יצוין כי מטבע הדברים, הן הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה והן הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשמים אינה משקפת את עובדות המקרה הנוכחי ואינה זהה לנסיבות מקרה זה.

בהביאי בחשבון את נתוני המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לאמץ מתחם ענישה התואם את דרגת החומרה של המעשים, אשר אינם ברף הגבוה של העבירות בהן הורשעו הנאשמים.

בנסיבות העניין, לאור נסיבות המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם במקרה זה בין עונש מאסר בפועל של מספר חודשים, אשר יכול וירוצה בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים כגון מאסר על תנאי, פיקוח שירות המבחן ופיצוי.

סבורני כי נסיבות העניין הינן נסיבות חמורות נוכח חומרת המעשים, אך אינן מן החמורות ביותר. אינני סבור כי יש מקום במקרה זה לסטות ממתחם הענישה ומהעונש ההולם.

קביעת העונש בתוך המתחם:

בהביאי בחשבון את מכלול הנתונים האישיים של כל אחד מהנאשמים, וכן בהביאי בחשבון את סיכויי השיקום של נאשם 1, כעולה מהתהליך אותו הוא עובר בשנים האחרונות, ואת האבחנה שבין חומרת המעשים של נאשם 2, ביחס לנאשם 1, סבור אני כי במקרה זה ניתן להסתפק בעונש שבחלקו הנמוך של המתחם, שעניינו במאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות.

סבור אני כי במקרה זה שבפני התועלת של מאסר מאחורי סורג ובריאח נמוכה וענישה של מאסר קצר לא תשרת תכלית ממשית וראויה, הן לגבי כל נאשם בנפרד והן בכלל. לעניין זה אפנה לדוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר) שפורסם בחודש נובמבר 2015.

עם זאת סבור אני כי יש מקום להחמיר בעונשים מרתיעים צופי פני עתיד וכן להורות על פיצוי המתלונן.

סיכום הענישה וגזר הדין

בהביאי בחשבון את השיקולים הכוללים את נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, את חרטתם של הנאשמים על המעשים והודאתם, את עברם הפלילי הרחוק, את תסקירי שירות המבחן, את ההליך הטיפולי והשיקומי שעובר הנאשם 1 בשנים האחרונות, ומאידך את הנזק שנגרם ואשר עלול היה להיגרם למתלונן, סבורני כי יש להטיל במקרה זה ענישה שהינה ברף התחתון של המתחם שנקבע לעיל.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, הנני מטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1:

הנני גוזר על הנאשם מאסר בפועל למשך 6 חודשים, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות במועצה הדתית נשר ברח' צבר 19 נשר החל מיום 10.10.16. החלטתי שלא לנכון את הימים בהם היה הנאשם עצור מתקופת מאסרו. הנאשם 1 יתייצב ביום 10.10.16 עד השעה 8:00 במפקדת עבודות השירות, מחוז צפון, המצויה במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה. טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099;

כמו כן, הנאשם יועמד בצו מבחן פיקוחי במסגרת שירות המבחן למשך 18 חודשים. במסגרת צו המבחן ישולב הנאשם בהליך טיפול קבוצתי המיועד לעבודה טיפולית על דפוסי התנהגות מכשילים ובעייתיים. במידה והנאשם 1 לא ישתף פעולה עם ההליך הטיפולי יפנה שירות המבחן לביהמ"ש בבקשה לדיון מחודש בעניינו;

בנוסף, הנני גוזר על הנאשם מאסר מותנה של 10 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור העבירות בהן הורשע וזאת בתוך שלוש שנים מהיום ויורשע בגין;

פיצוי המתלון בסך של 2,000 ₪, סכום שיופקד עד לא יאוחר מיום 10.7.2016 במזכירות בית המשפט ויועבר למתלון. המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את הפרטים הדרושים לצורך ביצוע התשלום ובכלל זה את פרטי חשבון הבנק של המתלון.

נאשם 2:

הנני גוזר על הנאשם מאסר בפועל למשך 6 חודשים, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות בבית אבות בית דינה ברח' אדם הכהן 3 חיפה החל מיום 31.10.16. מימי המאסר לא ינכו הימים בהם היה הנאשם עצור. הנאשם 2 יתייצב ביום 31.10.16 עד השעה 8:00 במפקדת עבודות השירות, מחוז צפון, המצויה במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה. טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099;

בנוסף, הנני גוזר על הנאשם מאסר מותנה של 8 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור העבירות בהן הורשע וזאת בתוך שלוש שנים מהיום ויורשע בגין; יוער כי עונש המאסר המותנה בעניינו פחות מזה של נאשם 1 הן בשים לב לעברו המכביד פחות והן בשים לב לחלקו באירוע.

פיצוי המתלון בסך של 2,000 ₪, סכום שיופקד עד לא יאוחר מיום 10.7.2016 במזכירות בית המשפט ויועבר למתלון. המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את הפרטים הדרושים לצורך ביצוע התשלום ובכלל זה את פרטי חשבון הבנק של המתלון.

הובהר לכל אחד מהנאשמים כי אם יפר את הוראות הממונה על עבודות השירות ו/או יבצע עבירה נוספת כל שהיא כי אז ניתן יהיה להפקיע את עבודת השירות בעופן שבו ירצה נאשם את יתרת מאסרו במתקן כליאה. עוד הוסבר לנאשם 1 כי אם יפר את הוראות שירות המבחן ו/או יבצע עבירה נוספת כל שהיא בתקופת הפיקוח ניתן יהיה להפקיע את צו המבחן ולהחזיר את עניינו לבית המשפט כדי שיגזור עליו עונש נוסף.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ז אייר תשע"ו, 25 מאי 2016, במעמד הצדדים ובאי כוחם.

ר' שפירא, ס. נשיא